Työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyn nopeuttaminen

K2/2024 vp Hallituksen vuosikertomus 2023 – Oleskeluluvat

Tarkastusvaliokunta 18.9.2024

Erityisasiantuntija Essi Lojander
TEM/MAKO

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa työvoiman maahanmuuton politiikan, lainsäädännön ja hallinnon kehittämisestä

Työ- ja elinkeinoministeriö

- vastaa työntekijän oleskelulupamenettelyyn kohdistuvasta säädösvalmistelusta, ohjaa lupamenettelyjen kehittämistä, koordinoi poikkihallinnollista viranomaisyhteistyötä sekä ohjaa ja tukee Maahanmuuttoviraston teknistä kehitystä.
- tulosohjaa Maahanmuuttovirastoa yhteistyössä sisäministeriön kanssa.
- ohjaa ja tukee osapäätösvaiheesta vastaavia TE-toimistoja sujuvan lupamenettelyn toteutumisessa 31.12.2024 asti.
- toimii vastuuministeriönä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen uudistuksessa P3C1R3 (OLEDIGI), jossa yhteensä 20 milj. eur investointi ohjataan työ- ja koulutusperusteisten lupamenettelyjen sujuvoittamiseen tähtäävään tekniseen ja viestinnälliseen kehitystyöhön.

Työntekijän lupamenettelyä on viime vuosina kehitetty lainsäädäntö-, toimintatapa- ja tietojärjestelmämuutoksin

Ulkomaalaislain työntekoa koskevan sääntelyn uudistaminen: työnantajan ja työntekijän välisten vastuiden selkeyttäminen, työnantajan sertifiointi ja riskiperusteisen käsittelymallin pohjan luominen. Riskiperusteisuus tukee sekä ennakkovalvontaa että sujuvaa käsittelyä: automaattisten seulontojen pohjalta asiantuntijaresurssia voidaan kohdentaa tarkempaa käsittelyä vaativiin hakemuksiin.

Automaatiokehitys ja tiedonsaannin parannukset: tiedonsiirtoliittymien avulla käsittelyssä tarvittavaa tietoa saadaan suoraan viranomaisrekistereistä (esim. tulorekisteri, VHS), ja automaation avulla perusedellytyksiä pystytään tarkistamaan ja siten vähentämään manuaalisen käsittelyn tarvetta.

Menettelytapojen kehittäminen ja asiakasohjaus viranomaisyhteistyönä: uudistetun prosessin suunnitteluperiaatteet (ml. riskiperusteinen malli) ja toimintatapojen muutokset on kehitetty poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Vakiintuneet yhteistyön rakenteet tukevat prosessin sujuvuutta myös jatkossa. Asiakasohjauksen panostukset näkyvät valmiimpina hakemuksina ja lisääntyneenä verkkoasiointina, jolla toimintaa tehostava vaikutus.

Tiedolla johtamisen valmiuksien kehittäminen: ennakointimahdollisuudet ja kyvykkyys tunnistaa pullonkauloja prosessin eri vaiheissa

Lupaprosessien nopeutumiseen tähtäävän teknisen ja viestinnällisen kehitystyön rahoitusvälineenä vuosina 2021-2024 toimii **EU:n elpymis- ja palautumistukiväline RRF**.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRP) mukainen keskimäärin 30 vuorokauden käsittelyaikatavoite on linjassa hallitusohjelman kanssa.

Työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyajat ja Migrin tuottavuusluvut ovat kehittyneet pääosin myönteisesti viime vuosina.

Syksyllä 2023 käsittelyaikatavoitetta ei oltu kuitenkaan vielä saavutettu.

Työntekijän oleskelulupien käsittelyajat ovat vuonna 2024 erinomaisella tasolla

- Käsittelyaikatavoitteen (30 vrk) saavuttamiseksi syksyllä 2023 TEM:n ohjausta työntekijän lupaprosessissa vahvistettiin, ja lisäksi Migrin ja TE-toimistojen välistä yhteistyötä tiivistettiin. Työtä tuettiin myös lisäresursoinnilla.
- Tammikuussa 2024 TE-toimistojen osapäätösvaiheen osa-automaatio ja riskiperusteinen käsittelymalli otettiin käyttöön.
- Tukitoimien yhteisvaikutuksesta käsittelyajat lähtivät selvään laskuun.

Kuluvan vuoden aikana (1.1.-8.9.2024) työntekijän oleskeluluvan on saanut keskimäärin 24 vuorokaudessa.

Viime vuonna vastaava luku oli 72 vrk.

Lakisääteisen kahden kuukauden sisällä päätöksen saa 80 % hakijoista, myönteisen päätöksen lähes 90 %.

Kielteiset päätökset kestävät tyypillisesti pidempään, ja enimmäiskäsittelyaika ylittyy n. 40 % hakemuksista.

Huom: lukuihin sisältyy hakemuksen täydentämiseen kuluva aika

Kuluvalla hallituskaudella jatketaan jo käynnistettyä kehittämistyötä

- Marraskuussa 2023 TEM, SM, UM ja OKM asettivat uuden ohjaus- ja kehittämisrakenteen työ- ja koulutusperusteisiin lupamenettelyihin kohdistuvien hallitusohjelmakirjauksien toteuttamiseksi.
- Rakenteen puitteissa yhteensovitetaan sujuvan ja hallitun maahanmuuton teemoihin liittyvää työtä, seurataan lupamenettelyyn liittyviä tunnuslukuja ja jatketaan toimintatapojen, asiakasohjauksen ja tietojärjestelmien kehittämistyötä poikkihallinnollisena yhteistyönä.
- Hallituskauden aikana maahanmuutto-sektorilla toteutetaan lukuisia säädösmuutoksia. Koska lupaprosessit ovat pitkälle digitalisoituja, säädösmuutoksista aiheutuu väistämättä muutoksia tietojärjestelmiin. TEM:n ohjauksessa toteutetaan **maahanmuuton viitearkkitehtuurikuvaus**, jolla tuetaan kokonaiskuvan hallittavuutta, tietojärjestelmien kantokykyä ja kustannustehokkaita ratkaisuja.
- Sujuvan lupakäsittelyn ylläpitäminen edellyttää myös jatkossa riittävää resurssitasoa.

Kiitos!

Essi Lojander
+358 50 409 3708
essi.lojander@gov.fi